

РЕШЕНИЕ

№ 78

гр. Враца, 07.02.2024 г.

В ИМЕТО НА НАРОДА

**ОКРЪЖЕН СЪД – ВРАЦА, II-РИ ВЪЗЗИВЕН ГРАЖДАНСКИ
СЪСТАВ**, в публично заседание на двадесет и четвърти януари през две
хиляди двадесет и четвърта година в следния състав:

Председател: Евгения Г. Симеонова

Членове: Калин Тр. Тодоров
Борис К. Динев

при участието на секретаря Галина Ем. Вълчкова-Цветкова
като разгледа докладваното от Калин Тр. Тодоров Въззивно гражданско дело
№ 20231400500461 по описа за 2023 година

Производството е по реда на чл. 258 и сл. ГПК.

Въззивното производство е образувано въз основа на въззивна жалба вх.
№ 6412/13.10.2023г., подадена от В. Г. П. с ЕГН *****, чрез адв. Ц. П. -
САК, против решение № 260006 от 17.07.2023г. по гр.д. № 9/2021г. на
Районен съд – Враца, с което е изнесен на публична продажба допуснатия до
съдебна делба жилищен имот: ***, находящ се в ***, с площ по документ 57
кв.м., с идентификатор 12259.1022.7.1.41 по кадастралната карта на гр. Враца,
при съседни самостоятелни обекти в сградата, както следва: на същия етаж –
12259.1022.7.1.40 и 12259.1022.7.1.42, под обекта – 12259.1022.7.1.38, над
обекта – 12259.1022.7.1.44, с действителна пазарна стойност в размер
95 200,00 лева, като получената от публичната продажба сума да бъде поделена
по равно между съделителите В. Г. П. с ЕГН ***** и адрес ***, и М. Г.
К. с ЕГН ***** и адрес ***, а именно по 1/2 идеална част; осъдена е, на
основание чл. 349, ал. 1 от ГПК, във вр. с чл. 30, ал. 3 от ЗС, В. Г. П. да
заплати на М. Г. К. сумата 7 415,00 лева, представляваща половината от
стойността на подобренията в делбения имот, описани в заключение с вх. №
260710/07.06.2023 г. на Врачанския районен съд за извършена съдебно-

техническа експертиза, като е отхвърлен иска със същото правно основание като неоснователен и недоказан за разликата до пълния предявен размер от 8 000,00 лева; отхвърлен е, като неоснователен и недоказан, предявеният от В. Г. П. срещу М. Г. К. иск с правно основание чл. 346 от ГПК, във вр. с чл. 31, ал. 2 от ЗС за сумата 3 800,00 лева - обезщетение за лишаване на В. П. от ползване на делбения имот за периода от 30.08.2021 г. до 30.03.2023 г., ведно със законната лихва върху сумата от 31.03.2023 г. до окончателното ѝ изплащане; осъдена е В. Г. П. да заплати на М. Г. К. сумата 417,09 лева - разноски за вещо лице, съразмерно с уважената част от иска с правно основание чл. 349, ал. 1 от ГПК, във вр. с чл. 30, ал. 3 от ЗС, както и да заплати в полза на бюджета на съдебната власт, по сметка на Врачански районен съд сумата 1 904,00 лева - държавна такса върху дела си; осъден е М. Г. К. да заплати в полза на бюджета на съдебната власт, по сметка на Врачански районен съд сумата 1 904,00 лева - държавна такса върху дела си, както и сумата 296,60 лева - държавна такса върху уважената част от иска по чл. 349, ал. 1 от ГПК, във вр. с чл. 30, ал. 3 от ЗС.

Решението се обжалва в частта, в която е определена пазарната стойност, от която да започне публичната продан, както и в частта, в която жалбоподателката е осъдена да заплати на М. К. сумата 7 415.00 лева - половината от стойността на подобренията в делбения имот, както и в частта, с която се отхвърля като неоснователен и недоказан предявеният от В. Г. иск за сумата 3 800.00 лева - обезщетение за лишаване от ползването на делбения имот.

Жалбоподателката твърди, че обжалваното решение е неправилно и незаконосъобразно, тъй като е постановено в противоречие с материалния и процесуалния закон. Счита, че първоинстанционният съд не е определил правилно първоначалната сума, от която следва да започне публичната продан на имота – 95 200, 00 лв., и че следва да се вземе предвид експертизата на вещото лице, но само в частта, в която е използвала сравнителния подход - метод на посредствено сравнение, според който цената на имота е 107 800 лева или 55 100 евро, която следва да бъде първоначална цена, на която имотът следва да бъде изнесен на публична продан. Относно предявения от нея иск за изплащане на сумата 3 800.00 лева - обезщетение за лишаването ѝ от ползване на имота, който е отхвърлен, твърди, че не отговаря на нормативните изисквания и на юриспруденцията извода на първоинстанционния съд, че поканата, изпратена от нея до ответника, на основание чл. 31, ал. 2 ЗС, не е била фактически връчена на последния, и че редовно чрез телепоща е поканила ответника писмено да ѝ заплаща обезщетение във връзка с ползването на процесния съсобствен недвижим имот в размер на 200 лева месечно. Поддържа, че в предоставения от съда

едноседмичен срок за изразяване на становище по исковете за сметки, насрещната страна не се е възползвала от предоставената ѝ възможност, като едва в хода по същество, когато вече има преклузия за сочене на факти и обстоятелства, е навела твърдение, че не е получила телепощата, съдържаща покана за заплащане на обезщетение, поради което това възражение не следва да бъде разглеждано от съда и следва да се приеме за безспорно, че поканата е била получена от ответника. В тази връзка счита, че по несъмнен начин е доказана основателността на предявената от нея претенция за присъждане на обезщетение за пропуснати ползи. Относно предявения срещу нея от другия съделител иск за заплащане на половината от стойността на направените в делбения имот подобрения посочва, че всички процесни суми, без една, са за подобрения, извършени преди 30.03.2018г., поради което претенцията за 7 500 лева (сбор от тези суми), е неоснователна на това основание. Счита, че всички претендирани подобрения, с изключение на ремонта на коридора, са направени по времето, когато родителите на съделителите все още са били живи, а част от тях и докато още са ползвали апартамента лично, поради което именно спрямо тях, като собственици на имота, се е породило правото да се иска заплащане на тези подобрения, а не спрямо нея, както и че спрямо нея той може да има право само за ремонти, направени след като имотът е станал общ по наследствено правоприемство. Поддържа, че ответника не е доказал, че именно той е финансирал извършването на подобренията в апартамента, както и че изобщо са извършени голяма част от подобренията, които претендира, като показанията на разпитаните трима свидетели за подлежащите на доказване факти са откъслечни, противоречащи си едни с други, непоследователни, недостоверни и в само един времеви диапазон, поради което не следва да бъдат кредитирани. Счита, че в пазарната стойност на подобренията не следва да се включва труд за извършването им, тъй като всички са осъществявани от приятели на ответника и последният не е заплащал труд при осъществяването им. С оглед изложеното и предвид изнесеното от вещото лице в съдебното заседание, че трудът се движи някъде около 20 % от стойността, твърди, че дължимата от нея пазарна стойност на подобренията, която е стойността без труд, е 5 932 лева. Именно затова и исквата претенция е неоснователна само на това основание до пълния предявен размер от 8 000 лева. На следващо място твърди, че е нелогичен извода на съда, че давността е започнала да тече от момента на предявяване на исквата претенция, доколкото основен принцип в правото, закрепен и в чл. 115 ЗЗД, е че по време на съдебния процес давност не тече, а същата се прекъсва с предявяването на иска, което в настоящия случай е станало на 30.03.2023г. Поддържа, че давността за процесните вземания за подобрения е започнала да тече от момента, в който същите са направени, в какъвто смисъл е и ТР № 85 от 2.XII.1968 г. по гр. д. № 149168 г., ОСГК и т. 7 на ППВС № 1/1979г. Изтъква, че доколкото всички други суми са погасени по давност, то и относно размера следва да се разгледа само претенцията за направения през 2020г. ремонт на коридор, която е равна на 80 % от претендираната сума от

500 лева, т.е. без труд, и е 400 лева. Моли съда да отмени решението на първоинстанционния съд в обжалваните части и да постанови ново, с което да определи първоначална цена на имота 107 800 лева, както и да отхвърли предявения срещу нея иск за подобрения и да уважи предявения от нея иск за заплащане на обезщетение за ползването на имота, като ѝ присъди всички разноски по водене на исковете по сметки.

В срока по чл.263 от ГПК от въззиваемия М. Г. К., ЕГН: *****, чрез пълномощник адв. Л. Я. от АК-Враца, е постъпил писмен отговор, с който оспорва като неоснователна въззивната жалба. Счита, че решението на първоинстанционния съд е правилно, законосъобразно и мотивирано, а подадената въззивна жалба е неоснователна. Твърди, че жалбата е недопустима в първата част (относно приетата от съда оценка на недвижимия имот), поради липса на правен интерес, доколкото жалбоподателката няма претенция за възлагане на имота, а съдебния изпълнител по една евентуална публична продажба задължително ще извърши нова оценка, от която да започне тя. По втората част на жалбата намира, че ищцата не е установила другия съсобственик да е получил писмено уведомяване, тъй като представената като доказателство покана няма никакви данни да му е била връчена чрез „телепоща“, нито има надлежни доказателства съобщение за такава пратка да е било надлежно получено от него. Изтъква, че установеният безспорен факт, че владее имота, не означава, че дължи плащане/обезщетение на другите съсобственици, поради което искът за обезщетение за лишаване от право на ползване е неоснователен. Твърди също, че жалбата е неоснователна и в частта ѝ, с която се оспорва решението относно претенциите му за извършените подобрения в имота, поради което РС-Враца правилно и мотивирано ги е уважил. Счита за неоснователни възраженията за изтекла погасителна давност на вземанията, тъй като вземанията между съсобственици за направените подобрения, още повече такива направени със съзнанието, че имота е собствен на подобрителя, не са изискуеми от момента на извършване на подобрението, защото това практически би довело до погасяване на такива претенции по давност, много преди да стане ясно, че има спор и необходимост от предявяване на претенции за подобренията. Поддържа, че наред с това са неоснователни твърденията на жалбоподателката, че не е извършено пълно главно доказване на факта на извършване на ремонтите от него за негова сметка, тъй като събраните свидетелски показания в двете фази на делбата установяват неговото съзнание, че ремонтира собствения си дом и същевременно, че лично и с приятели е извършил всички ремонти за собствена сметка. Счита, че обстоятелството, че ремонтите са извършвани приживе на наследодателите на страните, не променя факта, че те са увеличили стойността на имота, което облагодетелства ответницата. Моли съда да потвърди обжалваното решение на РС – Враца, като правилно и законосъобразно и да му присъди разноски за втора инстанция.

В съдебното заседание въззивницата, чрез пълномощника си поддържа

въззивната жалба и моли съда да отмени решението в обжалваните части, като претендира разноси само по исковете за сметки; въззиваемият, чрез процесуалния си представител, моли съда да остави в сила обжалваното решение и да отхвърли жалбата, като не претендира разноси.

С въззивната жалба и с отговора страните не сочат доказателства и не правят доказателствени искания. Във въззивното производство е извършен преразпит на един свидетел.

Врачанският окръжен съд, като взе предвид оплакванията в жалбата и събраните по делото доказателства, в съответствие с предметните предели на въззивното производство, очертани с жалбата, намира следното:

Въззивната жалба е подадена в законоустановения срок по чл. 259, ал. 1 ГПК и от легитимирано лице и срещу обжалваем съдебен акт, поради което е допустима.

Настоящата инстанция намира, че въззивната жалба в частта, в която се обжалва първоинстанционното решение в частта му, в която е определена действителна пазарна стойност на делбения имот, е процесуално недопустима поради липса на правен интерес от обжалването.

Правният интерес от обжалване е налице само тогава, когато решението на първата инстанция засяга претендирания резултат и са налице законови предпоставки при съществуването на материални предпоставки този резултат да бъде променен с въззивното решение.

При избрания от делбения съд способ за извършване на делбата - изнасяне на публична продан, действителната пазарна цена на имота, определена от съда, не е елемент на съдебното решение. При изнасяне имота на публична продан установената в хода на делбения процес пазарна цена на имота е от значение само и единствено за определяне на дължимата държавна такса. Пазарната цена, при която ще се реализира публичната продан на имота, се определя в хода на изпълнителното производство и доколкото страните имат възражения по отношение на същата, начинът на защита на техните права следва да се реализира в рамките на изпълнителното производство и по друг ред. Нормата на чл.349, ал.4, изр. второ ГПК, визираща задължението на съда за определяне на действителната пазарна цена на делбения имот и хипотезите, при които оценката е част от произнасянето по същество на съдебния орган, касаят извършването на делбата само по чл.349, ал.1 и 2, чл.350 и 353 ГПК, но не и хипотезата на

изнасянето на имота на публична продан. Следва да се посочи също, че при избран способ за делба - публична продан, при извършването ѝ задължително се назначава експертиза за определяне началната цена на имота - чл. 485 във вр. с чл. 468 ГПК. В този смисъл са Решение № 723 от 15.12.2003 г. на ВКС по гр. д. № 260/2003 г., I г. о. и Решение № 166 от 4.07.2011 г. на ВКС по гр. д. № 1390/2010 г., II г. о., ГК.

С оглед изложеното, въззивната жалба в посочената част, като процесуално недопустима, следва да се остави без разглеждане, а производството по делото в тази част да се прекрати.

При извършената служебна проверка по чл. 269 от ГПК въззивният съд констатира, че първоинстанционното решение е валидно и допустимо; същото не страда от пороци, водещи до неговата нищожност – постановено е от законен състав, в пределите на правораздавателната власт на съда, изготвено е в писмена форма, подписано е и е разбираемо, не са налице и процесуални нарушения, обуславящи неговата недопустимост.

С оглед оплакванията във въззивната жалба съдът намира, че предмет на въззивна проверка е решението на първоинстанционния съд в частта му относно съединените във втората фаза на делбеното производство иски по сметки. В частта досежно способа за извършване на делбата първостепенният съдебен акт не е обжалван и е влязъл в законна сила, поради което е недопустимо въззивният съд да преразгледа начина на извършването ѝ, като последица от зададения с въззивната жалба ограничен предмет на произнасяне, съгласно чл. 269, изр. второ от ГПК.

За да се произнесе по правилността на обжалваното решение в обжалваните части, настоящият съдебен състав взе предвид следното:

В първото по делото съдебно заседание след допускането на делбата, по реда на чл. 346 от ГПК, е заявена и районният съд е приел за съвместно разглеждане претенция по сметки с вх. № 260354/29.03.2023 г. (чиито нередовности са отстранени с уточнителна молба с вх. № 260441/25.04.2023 г.) на съделителя М. К. срещу съделителката В. П., за извършвана поддръжка и направени подобрения в делбения имот в периода от 1988 г. до 2020 г., които са увеличили неговата стойност, със знанието и без противопоставянето на ответницата, за сумата общо 8 000,00 лева - половината от стойността на описаните в претенцията подобрения.

Извършените от съделителя строително-монтажи работи (СМР) са

описани в молбите по следния начин:

1. Изграждане и монтиране на централно парно отопление – къртене, поставяне на тръби, сглобяване на радиатори глйдер по глйдер в мазето и качването им до 4-ти етаж и монтаж –1988г. - 400, 00 лева;

2. Ремонт на терасата на кухнята, включващ: демонтаж на парапет, закупуване на винкел за остъкление, остъкляване, поставяне на стъкла, отливане на парапет, преправяне на ел.инсталация – 1988-1989г. - 1000, 00 лева;

3. Ремонт на банята, включващ: Изкъртване на стара мазилка, демонтаж на стар бойлер, мивка, тоалетна чиния, батерия и душ батерия, поставяне на нови тръби – метални и ПВЦ, преместване на разположението и монтаж на нови тоалетна чиния, мивка, облицоване с фаянсови и теракотени плочки на банята; измазване и нов хоросан, преправяне на ел.инсталацията, монтаж на нов таван и скара, смяна врата и каса, монтаж на нови стилажи – 1999 г. – 1500,00 лева;

4. Ремонт на коридор, включващ: смяна на входна врата, обръщане на входна врата /измазване на свързването на вратата със стените/, демонтаж на вграден гардероб, ремонт на пода /ламинат и лйсни/, ремонт на ел.инсталация и смяна на плафони - 2020г. – 500,00 лева;

5. Ремонт на детска стая, включващ: смяна на дограма /демонтаж на стара, монтаж на нова, обръщане на прозорци/, ремонт на ел. инсталация и смяна на ключове, контакти, ремонт на врата /фолио и брава/, ремонт на пода /монтаж на ламинат и лйсни/, инсталиране на климатик Панасоник-12, ремонт на стени – шпакловка и подпрозоречна дървена дъска - 2008г. – 2000,00 лв.;

6. Ремонт на спалня, включващ: ремонт на таван и стени /шпакловка, смяна на тапети, гипсови орнаменти/, ремонт на ел.инсталация, смяна на дограма /демонтаж на стара, монтаж на нова дограма, обръщане на прозорец/, боядисване на терасата към спалнята, ремонт на пода /ламинат и лйсни/, ремонт на вратата – брава, монтаж на климатик Панасоник-12 - 2010г. – 2000,00 лева;

7. Ремонт на кухня, включващ: ремонт на пода /ламинат и лйсни/, ремонт на ел.инсталация, ремонт на стени /шпакловка, нови тапети, монтаж на гипсови орнаменти/, нова водна инсталация за монтиране на пералня, ремонт на вратата, демонтаж на стара чугунена мивка и монтаж на нови

мивка и шкаф, монтаж на нови стелажи - 2009г. – 500,00 лева;

8. Ремонт на мазата: монтаж на нови стилажи - 1999г. – 100,00 лева.

Също така, по реда на чл. 346 от ГПК, с нарочна писмена молба своевременно е заявена и е приета от съда в съдебното заседание на 30.03.2023 г. за съвместно разглеждане предявената от съделителката В. П. срещу съделителя М. К. претенция по сметки с правно основание чл. 31, ал. 2 от ЗС за сумата 3 800,00 лева - обезщетение за лишаване на В. П. от ползване на делбения имот за периода от 30.08.2021 г. до 30.03.2023 г., ведно със законната лихва върху сумата от 31.03.2023 г. до окончателното ѝ изплащане.

В първата фаза на делбеното производство е установено, че наследодателката на страните К. В. е починала на 12.08.2016 г., а наследодателят им Г. В. е починал на 12.10.2018 г. (удостоверение с изх. № 12369/06.10.2020 г. на Община Враца).

С протоколно определение от 30.03.2023 г. районният съд е отделил като безспорно между страните и ненуждаещо се от доказване обстоятелството, че за периода от 30.08.2021 г. до 30.03.2023 г. делбеният имот е използван в пълен обем самостоятелно от ответника М. К..

С отговор на искане за сметки от 05.04.2023г. съделителката В. П., чрез пълномощника си, е оспорила предявената от съделителя М. К. претенция по сметки, като неоснователна и недоказана; направила е възражение за изтекла погасителна давност за претендираните подобрения, извършени преди 30.05.2018г., възразила е също, че подобренията в делбения имот са направени без нейно знание и съгласие, че същите не са били необходими и полезни и не са увеличили стойността на имота. В отговора са развити съображения, че подобренията са направени приживе на наследодателите (с изключение на ремонта на коридора през 2020г.), тъй като същите са починали съответно 2016г. и 2018г. и съсобствеността между страните в производството все още не е била възникнала, поради което е неприложима нормата на чл.30, ал.3 ЗС и ищецът не може да претендира от нея припадащите ѝ се части.

Съделителят М. К., чрез пълномощника си, в съдебното заседание на 04.05.2023г. също е оспорил предявената от съделителката В. П. претенция по сметки, като е оспорил и доказателствата, представени с нея.

За доказване на извършените в делбения апартамент строително-ремонтни и монтажни работи първоинстанционният съд е събрал и гласни

доказателства, чрез разпит на посочените от съдебителя М. К. трима свидетели – Д. Д., С. С. и Т. Н., и тримата свидетели без дела и родство със страните.

Свидетелят Д. Д. дава показания, че е приятел на ответника от 1997 г., като познава и сестра му, но не поддържа никакви отношения с нея. Ответникът го е молил да му помага и свидетелят се е отзовавал. Свидетелят твърди, че когато ответникът се нанесъл да живее в делбения апартамент, той започнал да ремонтира банята заедно с вуйчо си, като вуйчото изкъртил старата мазилка, а свидетелят и ответникът направили новата мазилка, извършили водопроводни и канализационни работи. Ремонтирали също и хола. Свидетелят със свой превоз изкарал от апартамента стари мебели – секция, дивани и ги закарал в едно помещение на съдебителката В., извън апартамента. След това Т. Н. (другият свидетел) му направил дограмата, а свидетелят му обръщал прозорците. Ремонтът на банята бил извършен около 1998-1999 г., а този на хола – около 2011 г., после бил извършен ремонта на спалнята, а накрая – на коридора, 2-3 години след ремонта на хола. Свидетелят твърди, че ответникът е организирал тези ремонти и всичко си плащал за тях, но на свидетеля не е плащал за труда, защото това била услуга между приятели. Същият е видял тапетите, които били залепени в стаите и в кухнята. Свидетелят твърди, че не е виждал съдебителката В. да идва в апартамента по време на ремонтите, но предполага, че е знаела за тях. Според свидетеля бащата на страните е починал преди пет години, т.е. около 2018 г., като тогава свидетелят отишъл в къщата, където живеели родителите на страните и видял В., която обаче не казала нищо за ремонтите. По време на ремонтите, според свидетеля, родителите на страните били живи и живеели на село.

Преразпитан пред въззивния съд свидетелят твърди, че ремонтите, за които е дал показания пред районния съд, и които са извършени от М. К. приживе на неговите родители, са извършени от него самия с помощта на негови приятели и с негови средства. Родителите му при извършването на тези ремонти са живеели на село и свидетелят не знае те да са му давали нещо за тези ремонти. Според свидетеля апартаментът е бил собственост на родителите на М., но се е ползвал от него, а родителите му били на село.

Свидетелят Т. Н. дава показания, че поддържа приятелски отношения със съдебителя М. К. от 90-те години на XX-ти век и си помагат взаимно. Същият помогнал на ответника да ремонтира апартамента, като му сменил

цялата дограма и входната врата. Остъклението на терасата било метално и не било сменяно при ремонта. Смяната на дограмата започнала около 2002-2003 г. и се случвала поетапно, като последно била сменена входната врата на апартамента – преди около пет години. От вътрешните врати само една останала за смяна. Свидетелят твърди, че съделителят М. К. сам си организирал тези ремонти и плащал материалите и инструментите, а свидетелят на приятелски начала му работил. Свидетелят не е говорил нито с родителите на страните, нито със сестрата на ответника за извършваните в апартамента ремонти. Преди около 6-7 години била сменена вратата на банята и тя била изцяло ремонтирана, като според свидетеля тогава родителите на страните не били живи.

Свидетелят С. С. дава показания, че е приятел с ответника М. К. от 1992 г., а ищцата В. не я познава дори по физиономия. Според свидетеля, след като родителите на страните се пенсионирали, те отишли да живеят на село – това станало около 1997г., а ответникът се нанесъл в делбения апартамент със семейството си и започнал ремонти в него. Свидетелят твърди, че му помагал с ремонта – пренасял строителни материали до четвъртия етаж, където е апартамента, помагал в изнасянето на паркета от всички стаи и други подобни. В коридора имало вграден гардероб, който ответникът махнал, направил нов вграден гардероб по поръчка, сменил дограмата на целия апартамент и сложил ламиниран паркет във всички стаи и в коридора, в кухнята разместил чешмата и печката, сложил нова канализация на банята, както и нови плочки в нея, боядисал всички стаи. Свидетелят изнасял материали за банята някъде около 2010 г. или малко по-рано и лично е обръщал входната врата, след като била поставена новата, като смята, че родителите на страните не били живи тогава. И този свидетел твърди, че ответникът сам организирал и плащал ремонтите в апартамента. Според свидетеля двете страни по делото не са в много добри отношения, а причината за това са неуредени претенции помежду им, като свидетелят не е говорил по въпроса за ремонтите нито с родителите на страните, нито със сестрата на ответника.

Съдът счита, че свидетелските показания за извършените строително-ремонтни работи в процесния апартамент са добросъвестно и обективно дадени и съответстващи на останалите събрани по делото доказателства, поради следва да бъдат кредитирани.

Пред първата съдебна инстанция е назначена и изпълнена съдебно-техническа и оценителна експертиза, чието заключение не е оспорено от страните и е прието от съда.

Според заключението на вещото лице по тази експертиза процесният самостоятелен обект в сграда - етажна собственост е реално неподеляем, съгласно изискванията на чл. 40 от Закона за устройство на територията (ЗУТ); справедливата пазарна стойност на делбения имот е 95 200,00 лева, при съобразяване и на извършените в имота подобрения (видно от заключението, приет е процент в размер на 80 на сто от стойността на извършените в имота подобрения като увеличение на пазарната стойност на имота). От заключението се установява също, че стойността на извършените в делбения имот строително-ремонтни работи възлиза на общата сума 14 830,00 лева, разпределена както следва: 1. за изграждане и монтиране на централно парно отопление – в жилището е изградена и действаща отоплителна инсталация с ТЕЦ захранване, монтирани са отоплителни тела /радиатори/, както следва: в кухня - отоплително тяло със 7 чугунени глйдери, в спалня - отоплително тяло с 10 чугунени глйдери, в детска стая /хол/ - панелен радиатор с размери 180/57см – 860,00 лв.; 2. за ремонт на терасата на кухнята - терасата е реализирана като затворено помещение, изградена е монолитна стена на Н 90 см., на която е монтирана метална остъклена конструкция с размери 290/150 см с отваряема част 100/90 см., по стени е изпълнена мазилка с покритие латекс и цокъл блажна боя - 1250,00 лева; 3. за изпълнените в банята ремонтно-доставни и монтажни работи - теракотна настилка по под на площ 3, 45 кв.м. и фаянсова облицовка по стени на площ 13,20 кв.м., монтирана врата от алуминий с размери 75 /200 см, реализиран водоустойчив окачен таван, монтирани аксесоари за баня - моноблок, мивка със смесителна батерия, душ батерия, малки стелажи за съхранение на шампоани, сапуни и др. – 3140,00 лв.; 4. за ремонт на коридора - демонтирана стара и монтирана нова входна метална врата с охранително предназначение с размери 100/200 см., шпакловка и монтирани текстилни тапети по стени на площ 19,44 кв.м., положен ламиниран паркет с деб. 10 мм на площ 7,40 кв.м. с монтирани лйсни – 1490,00 лева; 5. за ремонт на детска стая /хол/ - демонтирана стара дограма прозорец и монтиране на нова дограма прозорец PVC профил със стъклопакет с размери 280/140 см с отваряема част 140/140 см. и монтирани алуминиеви щори, монтирана дървена подпрозоречна дъска,

монтиран ламиниран паркет по под с дебелина 10 мм на площ 16,38 кв.м., шпакловка и положени тапети по стени на площ 15,45 кв.м., латексово покритие на таван и монтиран климатик Панасоник /National/ 12 – 2960,00 лв.; 6. за изпълнени строително-ремонтни работи в спалнята: демонтирана стара дограма прозорец и монтиране на нова дограма прозорец с врата към тераса алуминий с термомост със стъклопакет с площ 3,76 кв.м., отваряема, с монтирана на вратата мрежа против насекоми и монтирани алуминиеви щори, монтирана дървена подпрозоречна дъска, монтиран ламиниран паркет по под с дебелина 10 мм на площ 19,50 кв.м., шпакловка и положени тапети по стени на площ 21,24 кв.м., шпаклова и латексово покритие на таван и монтиран климатик Панасоник / National/ 12 – 3180,00 лв.; 7. за изпълнени строително-ремонтни работи в кухнята - монтиран ламиниран паркет по под с дебелина 10 мм на площ 9,72 кв.м., шпакловка и положени тапети по стени на площ 8,44 кв.м., фаянсова облицовка по стени - бял фаянс на площ 1,98 кв.м., шпакловка и латексово покритие на таван, монтирани шкаф мивка и малки стенни стелажи – 855, 00 лева; 8. за демонтаж на съществуваща В и К инсталация в жилището, доставяне на материали и монтаж с изграждане на нова В и К инсталация с изградени отклонения за мивка и пералня в кухня, в санитарен възел - за тоалетна чиния, мивка, душ батерия и изводи за отпадни води и свързване с централни щрангове - PVC тръби – 420,00 лв.; 9. за демонтаж на стара ел.инсталация и изграждане на нова с монтиране на прекъсвачи, контакти и осветителни тела в помещенията на жилището, вкл. тераса към кухня – 545,00 лева; 10. за ремонти в мазе и монтиране на нови стелажи – 130,00 лева. Вещото лице е приело също, че извършените в имота СМР са дали отражение на изведената пазарната стойност на имота, като увеличението е прието на стойност 80 % от стойността на подобренията, или сумата 11 864, 00 лева. От заключението се установява също, че средната пазарна наемна цена на процесния имот за периода от 30.08.2021 г. до 30.03.2023 г. (чист доход от отдаване под наем на имота), е в размер 6 716,71 лева, а половината от тази сума е 3 358,35 лева.

От обясненията на вещото лице, изложени в съдебното заседание на 15.06.2023 г., е видно, че при извеждането на стойността на заявените подобрения е прието състоянието им към периода, когато са направени и е съобразена амортизацията и овехтяването; прието е също, че подобренията са извършени по стандартен начин, доколкото вещото лице не е присъствало на

извършването им, както и че е приета цена на труда в размер на 20 % от подобренията, а останалото са цени на материали, транспортни услуги и др. В съдебно заседание експертът се е обосновал, че е използвал три метода за оценяване на процесния имот, в изпълнение на българските стандарти за оценяване на недвижими имоти, като относителната тежест на всеки от методите представлява негова преценка, с оглед опита и специалните му знания.

Настоящият въззивен състав също приема заключението, дадено пред първата инстанция, за обективно, компетентно изготвено и отговарящо на задачите, поставени от съдебния състав.

При така установеното от фактическа страна, съдът прави следните правни изводи:

В протоколно определение от 04.05.2023г. първоинстанционния съд е дал правна квалификация по чл.60 до чл.63 от ЗЗД на предявената от съделителя М. К. срещу съделителката В. П. претенция за извършвана поддръжка и направени подобрения в делбения имот в периода от 1988 г. до 2020 г. за сумата общо 8 000,00 лева, като съответно е разпределил доказателствената тежест. В постановеното по делото решение съдът е квалифицирал претенцията като такава по чл. 30, ал.3 ЗС и е разгледал същата като обща претенция по сметки за заплащане на сумата 8 000 лв., без да отчете, че част от подобренията са направени приживе на наследодателите, а друга част от тях - след тяхната смърт.

Съобразно изложените в искането за сметки, с което са предявени претенциите, и уточнителната молба, обстоятелства като основание на предявените искове и отправеното до съда искане, настоящата инстанция приема, че правилната правна квалификация на предявените претенции е по чл.12, ал.2 ЗН и чл. 61, ал. 2 ЗЗД. Видно от молбата от 25.04.2023г., намираща се на стр. 112 от първоинстанционното дело, с която се уточнява претенцията за заплащане на направени подобрения по време на извършване и стойност - всички претендирани подобрения (с изключение на това по т.4 от искането за сметки от 29.03.2023г.) са от периода от 1988г. до 2010г. , т. е. приживе на двамата наследодатели (починали съответно 2016г. и 2018г.) и са извършени в имот тяхна собственост. Квалификацията зависи единствено от момента на извършване на строително-монтажните работи - щом са преди откриване на наследството, претенцията се квалифицира по чл.12, ал.2 ЗН. Следователно, в

конкретния случай е приложима разпоредбата на чл. 12, ал. 2 от ЗН. За извършените от съделителя М. К. строително-монтажни работи в делбения имот след откриване на наследството, правоотношенията му със съделителката В. П., във връзка с подобренията (които се твърди, че са извършени със знанието и без противопоставянето на последната и са увеличили стойността на имота) следва да се уредят съобразно правилата за водене на чужда работа без пълномощие - чл. 61, ал. 2 от ЗЗД. На основание изложеното с определение № 701/13.12.2023г. въззивният съд извърши изменение и допълнение на доклада чрез разпределяне на доказателствената тежест между страните по претенциите по сметки.

По исканията по чл.12, ал.2 от ЗН с оглед увеличение на наследството:

Съгласно чл.12, ал.2 от ЗН сънаследници, които приживе на наследодателя са спомогнали да се увеличи наследството, могат, ако те не са били възнаградени по друг начин, да искат при делбата да се пресметне това увеличение в тяхна полза; увеличението може да се даде в имот или в пари. Искането по чл. 12, ал. 2 от ЗН е конкретно, особено приложение на принципа на неоснователното обогатяване. То е във връзка с увеличаване имуществото на наследодателя, за което е спомогнал наследникът. Затова, когато наследникът има материален принос в уголемяването и при предпоставка, че не е възнаграден по друг начин (чрез завещание, дарение, ползуването на имота през определен период от време), той може да иска в делбата това увеличение да се пресметне в негова полза. Основна характеристика на това право е, че увеличението е в онзи размер, който има при делбата, а не при изразходването на средства и престирането на труд към момента, когато се е уголемило наследството.

В настоящия случай претенцията на съделителя М. К. е за заплащане на направени подобрения в делбения имот приживе на двамата наследодатели на обща стойност 7500,00 лева, включваща изграждане и монтиране на централно парно отопление през 1988г. на стойност 400, 00 лева; ремонт на терасата на кухнята в периода 1988-1989г. на стойност 1000, 00 лева; ремонт на банята през 1999 г. на стойност 1500,00 лева; ремонт на детска стая (хол) през 2008г. на стойност 2000,00 лв.; ремонт на спалня през 2010г. на стойност 2000,00 лева; ремонт на кухня през 2009г. на стойност 500,00 лева и ремонт на мазата през 1999г. на стойност 100,00 лева.

За да бъде основателен иска по чл.12, ал.2 от ЗН, съделителят М. К.

следваше в условията на пълно и главно доказване да докаже, че е извършил посочените подобрения в делбения имот за своя сметка и със собствен труд и/или средства, с които е спомогнал приживе на наследодателите да се увеличи наследството. Ако противната страна по претенцията по чл. 12, ал. 2 ЗН твърди, че наследодателите приживе са възнаградили по някакъв начин (чрез завещание, дарение, ползуването на имота през определен период от време и др.) претендиращия увеличение на наследството съделител, тя следва да докаже съществуването на този положителен факт. виж Решение № 135 от 6.08.2012 г. на ВКС по гр. д. № 926/2011 г., II г. о., ГК.

С ангажираните гласни и писмени доказателства, съдът намира, че съделителят М. К. не доказва претенциите си за извършени подобрения - изграждане и монтиране на централно парно отопление, ремонт на терасата на кухнята и ремонт на мазата - същият не установи по безспорен начин в процеса участието си с труд или средства в извършването на тези претендирани от него подобрения и от тук не доказва и приноса си за увеличаване на наследството със същите. Нито един от разпитаните свидетели не установи съделителят М. К. лично да е участвал с труд при направата на тези подобрения, нито влагането на негови средства в извършването им, липсват и писмени доказателства за това. Дори свидетелят Т. Н., който е сменил дограмата в апартамента твърди, че остъклението на терасата било метално и не било сменяно при ремонта.

От събраните по делото гласни доказателства, както и от заключението на изслушаната пред първоинстанционния съд СТЕ се установи, че съделителят М. К. е извършил лично и с помощта на свидетелите ремонт на банята в делбения апартамент, изразяващ се в изкъртване на старата мазилка и направата на нова, подмяна на водопроводната и канализационна инсталация и поставяне на нови плочки в нея; ремонт на кухнята (разместване на чешмата и печката), смяна на дограмата на целия апартамент и поставяне на ламиниран паркет във всички стаи. Оскъдни са доказателствата за претендираните ремонти на хола (детска стая) и спалнята – за тях единствено свидетелят Д. Д. твърди, че такива са извършени от съделителя.

В заключението на СТЕ са посочени пазарните стойности на строителните дейности по всеки от пунктовете, както и че същите са довели до увеличаване стойността на имота с 80% от тяхната стойност.

Установи се също, от показанията на свидетелите, че съделителят М. К. е започнал да извършва ремонтите в делбения апартамент, когато се нанесъл да живее в него - около 1998-1999 г., че същият е живял в този апартамент и го е ползвал, а родителите на страните били живи и живеели на село от около 1997г.

Както бе посочено по-горе, претенцията по чл. 12, ал. 2 от ЗН би била основателна, само ако сънаследникът, който приживе на наследодателя е спомогнал да се увеличи наследството, не е бил възнаграден по друг начин. Една от формите на такова възнаграждаване е, когато наследодателят е допуснал наследникът да обитава безвъзмездно подобреното от последния жилище (Решение № 203 от 9.06.2003 г. на ВКС по гр. д. № 625/2002 г., I г. о.). В разглеждания случай от доказателствата по делото се установи, че съделителят М. К. - ищец по претенцията, е живял и ползвал безвъзмездно делбения имот, като е извършвал посочените СМР във връзка с предоставеното безвъзмездно ползване на имота и в собствен интерес, поради което следва да се приеме, че е бил обезщетен /възнаграден/ чрез ползването на имота, поради което увеличението по чл. 12, ал. 2 ЗН не му се дължи.

По тези съображения въззивният съд намира искът с правно основание чл. 12, ал. 2 ЗН за претендираната сума от 7500,00 лева за недоказан и същият следва да се отхвърли като неоснователен.

По исканията за полезни разноси /подобрения/ с правно основание чл. 61, ал. 2 ЗЗД:

Тази претенция на съделителя М. К. срещу съделителката В. П. е за направени през 2020г. подобрения в делбения имот със знанието и без противопоставянето на ответницата - ремонт на коридор, включващ: смяна на входна врата, обръщане на входна врата /измазване на свързването на вратата със стените/, демонтаж на вграден гардероб, ремонт на пода /ламинат и лисни/, ремонт на ел.инсталация и смяна на плафони, които са увеличили неговата стойност, за сумата 500,00 лева.

За уважаването на тази претенция по чл.61, ал.2 ЗЗД съделителят М. К. следва да докаже, в условията на пълно и главно доказване, че е направил разноси за посочените строително-ремонтни и монтажни работи, които са довели до увеличаване стойността на имота, че същите са направени със знанието и без противопоставянето на другия съсобственик, както и размера на действително разходваните средства за извършването и увеличената

стойност на имота.

От свидетелските показания и заключението на СТЕ се установи, че съделителят М. К. е извършил описаните дейности. Свидетелят Д. Д. твърди, че ремонтът на коридора бил извършен накрая, 2-3 години след ремонта на хола; свидетелят Т. Н. дава показания, че преди около пет години е сменил входната врата на апартамента; с показанията си свидетелят С. С. установи, че в коридора имало вграден гардероб, който ответникът махнал, направил нов вграден гардероб по поръчка, сложил ламиниран паркет и в коридора, и че свидетелят лично е обръщал новата входна врата, след като била поставена. Установи се също, от показанията на свидетелите, че съделителят М. К. сам е организирал и извършил тези ремонти с помощта на негови приятели и с негови средства плащал материалите и инструментите, че той всичко си плащал за тях, като на приятелите, които му помагали, не е плащал за труда, защото му правили услуга.

Подобренията в съсобствения имот са извършени от съделителя М. К. в качеството му на държател на идеалните части на другата съсобственица - съделителката В. П., с нейно знание и без противопоставянето ѝ, но не и с изричното ѝ съгласие, защото по делото не е установено той да е уведомявал другата съделителка за намерението си да прави ремонти, нито да е искал нейното предварително съгласие, като не са налице данни и за нейното противопоставяне. Предвид гореизложеното настоящата съдебна инстанция намира, че правилната правна квалификация на така предявените искове по сметки е по чл. 61, ал. 2 ЗЗД, тъй като работата е била предприета и в собствен интерес на съделителя М. К., при което отговорността на другия съсобственик е до размера на обогатяването, т. е. дължи се по-малката стойност между направените разходи и увеличената стойност на имота.

В заключението на СТЕ, допусната от първата инстанция, е посочено, че в коридора е демонтирана стара и е монтирана нова входна врата с размери 100/200 см. – метална с охранително предназначение, по стени е изпълнена шпакловка и са монтирани текстилни тапети на площ 19, 44 кв.м., положен е ламиниран паркет с дебелина 10 мм. на площ 7, 40 кв.м. с монтирани ланси, като пазарната стойност на тези строителни дейности е 1490, 00 лева, че увеличението на стойността на имота се приема на стойност 80% от стойността на подобренията, поради което пазарната стойност на деления имот, вследствие на извършените в коридора подобрения се е увеличила с 1192, 00 лв.

При приложението на чл. 61, ал. 2 ЗЗД останалите съделители дължат по-малката сума между дела им от действително извършените разходи и

увеличената стойност на дела им от имота, т. е. в случая – увеличената стойност на дела им от имота. При това положение, с оглед притежаваната от съделителката В. П. $\frac{1}{2}$ идеална част, припадащата ѝ се част от увеличената стойност на имота е 596, 00 лева.

Претенцията на съделителя М. К. за подобренията в коридора е само за сумата 500,00 лева, поради което съдът не може да присъди повече от поисканото и само тази сума му се дължи от съделителката-ответница по иска.

Неоснователно е възражението на ответницата по исковете за изтекла погасителна давност на претенцията за подобрения в имота. Претенциите по сметки са вид облигационни вземания и за тях важи общата погасителна давност по чл.110 ЗЗД от пет годни, която започва да тече от момента, в който вземането е станало изискуемо. Тъй като съсобственикът, който е извършил подобренията е бил държател на частите на другия съсобственик, изискуемостта настъпва от момента на извършване на подобренията. Съделителят М. К. претендира да е извършил процесните подобрения през 2020 година, от който момент и вземането му за тях е изискуемо. Към момента на отправяне на претенцията за тях пред съда – 29.03.2023г., не е изтекъл предвидения в закона петгодишен срок, поради което правото да се търсят не е погасено по давност.

Първоинстанционният съд се е произнесъл общо по присъждането на всички заявени искания по сметки, без да направи разграничение кои от разноските се претендират като такива по чл.12, ал.2 от ЗН и кои като полезни, като е присъдил на съделителя-ищец сумата 7415, 00 лева и е отхвърлил иска за разликата (585,00 лева) до претендирания размер от 8000, 00 лева, като неоснователен и недоказан..

С оглед изводите, до които въззивния съд достигна, обжалваното решение на РС-Враца следва да бъде отменено поради нарушение на материалния закон в обжалваната част, в която е осъдена В. Г. П. да заплати на М. Г. К. сумата 7 415,00 лева, представляваща половината от стойността на подобренията в делбения имот, като вместо него следва да бъде постановено решение, с което претенцията по чл. 61, ал. 2 ЗЗД за направени през 2020г. подобрения в делбения имот - ремонт на коридор, бъде уважена за сумата 500,00 лева, представляваща половината от увеличената стойност на имота, и се отхвърлят като неоснователни претенциите по чл. 12, ал. 2 ЗН общо за

сумата 6915 лева, представляваща половината от увеличената стойност на имота, вследствие на извършените подобрения: изграждане и монтиране на централно парно отопление през 1988г. на стойност 400, 00 лева; ремонт на терасата на кухнята в периода 1988-1989г. на стойност 1000, 00 лева; ремонт на банята през 1999 г. на стойност 1500,00 лева; ремонт на детска стая (хол) през 2008г. на стойност 2000,00 лв.; ремонт на спалня през 2010г. на стойност 2000,00 лева; ремонт на кухня през 2009г. на стойност 500,00 лева и ремонт на мазата през 1999г. на стойност 100,00 лева.

За останалата част от претенциите по чл. 12, ал. 2 ЗН в размер 585,00 лева, за която същите са отхвърлени като недоказани и неоснователни, решението на районния съд не е обжалвано и е влязло в законна сила.

По иска с правно основание чл. 31, ал. 2 ЗС:

С нарочна писмена молба, представена в съдебното заседание на 30.03.2023 г., ищцата В. П. е предявила срещу ответника М. К. претенция по сметки с правно основание чл. 346 от ГПК, във вр. с чл. 31, ал. 2 от ЗС за сумата 3 800, 00 лева - обезщетение за лишаването ѝ от ползване на делбения имот за периода от 30.08.2021 г. до 30.03.2023 г., ведно със законната лихва върху сумата.

Съделителят М. К., чрез пълномощника си, в съдебното заседание на 04.05.2023г. е оспорил предявената от съделителката В. П. претенция по сметки, като е оспорил и доказателствата, представени с нея.

Съгласно чл. 31, ал. 1 от ЗС всеки съсобственик има право да си служи с общата вещ съобразно нейното предназначение и по начин, да не пречи на другите съсобственици да си служат с нея според правата им. Когато общата вещ се използва лично само от един или няколко съсобственици, а другите съсобственици са лишени от възможността да я ползват и да си служат с нея, ползващият вещта съсобственик дължи на останалите обезщетение в размер на ползите, от които ги е лишил след поканата за това (срв. ал.2). Размерът на обезщетението по начало се определя в съответствие с наемното възнаграждение - средномесечно за такава вещ - движими или недвижима, тъй като това е реалната стойност на ползата, от която неползващият съсобственик е лишен, като се съобразява обема, за който ползващият имота съсобственик - длъжник надхвърля своята квота или дял в съсобствеността.

За да бъде уважена претенцията по чл. 31, ал. 2 ЗС, съсобственика, претендиращ обезщетението, следва да установи следните юридически факти:

1) страните по претенцията да са съсобственици на делбения имот; 2) вещта да се ползва лично само от един от съсобствениците – ответник по претенцията; 3) да е изпратена и редовно връчена покана до съсобственика, който ползва вещта, да заплаща обезщетение; 4) да е установен размера на обезщетението.

Съгласно възприетото становище в ТР № 7 от 02.11.2012 г. по тълк. д. № 7/2012 г., ОСГК на ВКС задължението за заплащане на обезщетение от страна на ползващия съсобственик възниква с получаване на писмено поискване от лишения от възможността да ползва общата вещ съсобственик. Писменото поискване по чл. 31, ал. 2 ЗС е едностранно волеизявление за заплащане на обезщетение, на което законодателят е регламентирал единствено формата, но не и съдържанието. Равнозначно е на поканата по чл. 81, ал. 2 от ЗЗД и след получаването му съсобственикът изпада в забава. Веднъж отправено, писменото поискване се разпростира неограничено във времето докато трае съсобствеността или се прекрати ползването от съсобственика. Последователната практика на съдилищата по въпроса с поканата за заплащане на обезщетение приема, че от съдържанието на писменото поискване следва по категоричен начин да е видно, че лишеният от ползване желае да му се плаща обезщетение за в бъдеще. Писменото поискване действа само за в бъдеще – за времето, през което съсобственикът ползвател си е служил с имота.

Наличието на съсобственост между страните в настоящото производство е установено със сила на пресъдено нещо с решението за допускане на делбата - налице е първата предпоставка за заплащане на обезщетение.

С протоколно определение от 30.03.2023 г. първоинстанционният съд е отделил като безспорно между страните и ненуждаещо се от доказване обстоятелството, че за периода от 30.08.2021 г. до 30.03.2023 г. делбеният имот е използван в пълен обем самостоятелно от ответника М. К.. Следователно, налице е лично ползване на целия съсобствен имот от ответника М. К., по смисъла на чл. 31, ал. 2 от ЗС - налице е и втората предпоставка за заплащане на обезщетение.

За доказване на факта на изпратена и редовно връчена покана до съсобственика-ответник ищцата В. П. е представила по делото Телепоща на Български пощи със заверка на съдържанието (л.95 по делото), с която М. К. е

поканен да започне да ѝ изплаща обезщетение във връзка със съсобствения им апартамент в гр.Враца в размер на 200,00 лева месечно, която сума е равна на ½ от сумата 400,00 лева, за която ответникът отдава под наем апартамента. В същата е отразено, че е подадена в пощенска станция 1463 на 30.08.2021г. и е предадена в пощенска станция 3002 на 30.08.2021г.

Въззивният състав на съда намира, че представеното по делото писмено доказателство не установява по категоричен и безспорен начин редовно връчена покана до съсобственика М. К. за заплащане на обезщетение на ищцата. В решението си първоинстанционния съд обстоятелствено е изяснил същността на услугата „Телепоща със заверка на съдържанието“, която предлагат „Български пощи“ ЕАД, регламентирана в чл. 44-53 от Общи условия на потребителите на универсалната пощенска услуга и пощенски парични преводи, извършвани от същия лицензиран пощенски оператор, достъпни на адрес: [Български пощи \(bgpost.bg/bg/190\)](http://bgpost.bg/bg/190), поради което не е необходимо преповтаряне на същата и от въззивния съд. Настоящият състав напълно споделя изводите на районния съд, че в разглеждания случай не само липсват доказателства поканата с телепоща да е връчена на ответника М. К. лично или чрез член на домакинството му, но и липсват доказателства да е изпълнена процедурата по общите условия на „Български пощи“ ЕАД, изискваща при неявяване на получателя в срок от 10 календарни дни от датата на получаване на пратката в пощенската станция за доставяне, да се изпрати второ писмено служебно известие, което се доставя по реда на препоръчаните пратки.

Когато писмената покана е изпратена по пощата, нейното съдържание и получаването ѝ от ответника следва да се докаже от ищеца по категоричен начин. От представената по делото Телепоща на Български пощи обаче не се установява доставянето на поканата на ответника. С оглед оспорването от страна на ответника на представената покана, ищцата следваше да проведе главно и пълно доказване на факта, че поканата действително е достигнала до ответника, каквото тя не проведе. Не може да се приеме, че с исковата молба за допускане на делбата е отправена такава покана, тъй като със същата не е предявена претенция по чл. 31, ал. 2 от ЗС.

С оглед гореизложеното, при недоказана от страна на ищцата В. П. една от кумулативните предпоставки за уважаване на претенцията ѝ по сметки по чл. 31, ал. 2 ЗС, същата подлежи на отхвърляне изцяло като неоснователна и

недоказана.

Неоснователни са изложените във въззивната жалба доводи, че правото на ответника да възрази относно връчването на покана за заплащане на обезщетение е несвоевременно заявено и следователно преклудирано. Този довод на първо място е неверен, тъй като, както бе посочено по-горе, съделителят М. К., чрез пълномощника си, в съдебното заседание на 04.05.2023г. е оспорил предявената от съделителката В. П. претенция по сметки, като е оспорил и доказателствата, представени с нея (в случая единственото такова Телепоща на Български пощи). На следващо място, неоспорването от страна на ответника по иска на твърдян от ищеца факт, не води до извод, че този факт е доказан. С оглед разпределената от районния съд с протоколно определение от 04.05.2023г. на ищцата по заявената от нея претенция доказателствена тежест, в това число доказването на редовно връчена на ответника покана за заплащане на обезщетение, при недоказването на това обстоятелство, направените от насрещната страна възражения във връзка със същото обстоятелство са ирелевантни към въпроса за основателността/неоснователността на претенцията.

Тъй като изводите на настоящата инстанция за неоснователност на иска по чл. 31, ал. 2 ЗС съвпадат с тези на районния съд, обжалваното решение следва да бъде потвърдено в тази част.

Предвид всичко изложено до тук, Врачанският окръжен съд намира въззивната жалба за частично основателна.

По съдебните разноси и държавните такси:

С оглед изхода на спора в настоящата инстанция следва да бъдат ревизирани присъдените в първоинстанционното дело разноси и да бъдат присъдени такива във въззивното производство.

С оглед частичната основателност на претенциите по сметки, предявени от съделителя М. К., ответницата по претенциите му дължи само сумата 28, 13 лева за възнаграждение на вещото лице по съдебно-техническата експертиза за установяване стойността на извършените в имота подобрения в първоинстанционното дело, съобразно уважената претенция по чл.61, ал.2 ЗЗД. Районният съд е осъдил, на основание чл. 78, ал. 1 от ГПК, В. П. да заплати на М. К. сумата 417,09 лева - разноси за вещо лице, съразмерно с уважената част от претенциите по сметки. Следователно решението в тази част следва да бъде отменено за разликата над сумата от 28, 13 лева до присъдения размер от 417,09 лева.

Присъждането на разноси пред въззивната съдебна инстанция се

извършва по реда на чл. 78 ГПК. Пред настоящата съдебна инстанция въззивницата В. П. е направила разноски за държавна такса по въззивната жалба - 1176, 30 лв. и е поискала същите да ѝ бъдат присъдени. Въззиваемият М. К. не е направил разноски във въззивното производство и не претендира такива.

Направените от въззивницата разноски за държавна такса по въззивната жалба, касаещи обжалването на първоинстанционното решение в частта му, в която е определена действителна пазарна стойност на делбения имот в размер 95 200,00 лева и в частта му по съединения иск по чл. 31, ал. 2 ЗС (които са в общ размер 1028,00 лв.), не следва да ѝ бъдат присъждани, тъй като жалбата ѝ не е уважена в тези части.

С оглед частичното уважаване на въззивната жалба, в частта ѝ, с която се оспорва уважаването на претенциите по сметки, предявени от съделителя М. К., на въззивницата следва да бъдат присъдени направените пред втората инстанция разноски за държавна такса в размер 138, 29 лв., съобразно уважената част от жалбата.

Въззивният съд констатира, че с обжалваното решение, първоинстанционният съд не е присъдил в пълен обем разноски под формата на дължима държавна такса по претенциите по сметки по чл. 346 ГПК, поради което същите следва да се определят от въззивната инстанция съобразно изхода на делото и на основание чл. 77 ГПК страните следва да бъдат осъдени да заплатят в полза на бюджета на съдебната власт по сметка на ОС-Враца несъбраната държавна такса за тези претенции.

Държавните такси по предявените по реда на чл. 346 ГПК искове по сметки следва да бъдат присъдени в зависимост от уважената част, респ. отхвърлената част от исквете, съобразно чл. 355, изр. 2 ГПК /в този смисъл – определение № 212/06.12.2017 г. по гр. д. № 3439/2016 г., ГК на ВКС, II ГО/.

На основание чл. 355, изр. 2 вр. чл. 78, ал. 3 от ГПК за отхвърлената си претенция по чл.31, ал.2 ЗС и съразмерно с уважената част на претенцията по чл.61, ал.2 ЗЗД на съделителя М. К., съделителката В. П. следва да заплати в полза на бюджета на съдебната власт по сметка на ОС-Враца държавната такса в общ размер 172,00 лева.

Съразмерно с отхвърлената пред настоящата съдебна инстанция част от исканията по сметки, предявени от съделителя М. К., дължимата държавна такса от същия върху отхвърлената част от исканията по чл. 346 ГПК е в

размер 300, 00 лв. С първоинстанционното решение съделителят е осъден да заплати държавна такса 296, 60 лева, поради което същият следва да бъде осъден да заплати в полза на бюджета на съдебната власт по сметка на ОС-Враца допълнително разноси за държавна такса в размер 3, 40 лв.

Предвид гореизложеното, Врачанският окръжен съд

РЕШИ:

ОСТАВЯ БЕЗ РАЗГЛЕЖДАНЕ като процесуално недопустима въззивна жалба вх. № 6412/13.10.2023г., подадена от В. Г. П. с ЕГН *****, чрез адв. Ц. П. - САК, против решение № 260006 от 17.07.2023г. по гр.д. № 9/2021г. на Районен съд – Враца, В ЧАСТТА, в която се обжалва първоинстанционното решение в частта му, в която е определена действителна пазарна стойност на делбения имот в размер 95 200,00 лева.

ПРЕКРАТЯВА производството по делото в тази част.

Решението в тази част има характер на определение и може да се обжалва с частна жалба в едноседмичен срок от връчване на препис от него пред САС.

ОТМЕНЯ решение № 260006 от 17.07.2023г. по гр.д. № 9/2021г. на Районен съд – Враца в обжалваната ЧАСТ, в която, на основание чл. 349, ал. 1 от ГПК, във вр. с чл. 30, ал. 3 от ЗС, В. Г. П. е осъдена да заплати на М. Г. К. сумата 7 415,00 лева, представляваща половината от стойността на подобренията в делбения имот, както и в ЧАСТТА, в която на основание чл. 78, ал. 1 от ГПК, В. Г. П. е осъдена да заплати на М. Г. К. сумата над размер от 28, 13 лева до присъдения размер от 417,09 лева - разноси за вещо лице, съразмерно с уважената част от претенциите по сметки, като вместо това ПОСТАНОВЯВА:

ОСЪЖДА на основание чл. 61, ал. 2 ЗЗД В. Г. П. с ЕГН ***** и адрес *** ДА ЗАПЛАТИ на М. Г. К. с ЕГН ***** и адрес ***, сумата 500,00 лева, представляваща половината от увеличената стойност на делбения имот, вследствие на направени през 2020г. подобрения в същия - ремонт на коридор.

ОТХВЪРЛЯ предявените от М. Г. К. с ЕГН ***** и адрес ***, срещу В. Г. П. с ЕГН ***** и адрес ***, претенции по чл. 12, ал. 2 ЗН общо за сумата 6915,00 лева, представляваща половината от увеличената

стойност на имота, вследствие на извършените подобрения: изграждане и монтиране на централно парно отопление през 1988г. на стойност 400, 00 лева; ремонт на терасата на кухнята в периода 1988-1989г. на стойност 1000, 00 лева; ремонт на банята през 1999 г. на стойност 1500,00 лева; ремонт на детска стая (хол) през 2008г. на стойност 2000,00 лв.; ремонт на спалня през 2010г. на стойност 2000,00 лева; ремонт на кухня през 2009г. на стойност 500,00 лева и ремонт на мазата през 1999г. на стойност 100,00 лева, като неоснователни.

За останалата част от претенциите по чл. 12, ал. 2 ЗН в размер 585,00 лева, за която същите са отхвърлени като недоказани и неоснователни, решението на районния съд не е обжалвано и е влязло в законна сила.

ПОТВЪРЖДАВА решение № 260006 от 17.07.2023г. по гр.д. № 9/2021г. на Районен съд – Враца В ЧАСТТА, в която, е отхвърлен като неоснователен и недоказан предявеният от В. Г. П. с ЕГН ***** и адрес *** срещу М. Г. К. с ЕГН ***** и адрес ***, иск с правно основание чл. 346 от ГПК, във вр. с чл. 31, ал. 2 от ЗС за сумата 3 800,00 лева - обезщетение за лишаване на В. П. от ползване на делбения имот за периода от 30.08.2021 г. до 30.03.2023 г., ведно със законната лихва върху сумата от 31.03.2023 г. до окончателното ѝ изплащане.

ОСЪЖДА на основание чл. 355, изр.2, във вр. с чл. 78, ал. 1 ГПК В. Г. П. с ЕГН ***** и адрес ***, ДА ЗАПЛАТИ на М. Г. К. с ЕГН ***** и адрес ***, сумата 138, 29 лв. представляваща направени пред въззивната инстанция разноси за държавна такса, съобразно уважената част от жалбата.

ОСЪЖДА на основание чл. 77 вр. чл. 355, изр. 2 вр. чл. 78, ал. 3 от ГПК В. Г. П. с ЕГН ***** и адрес ***, ДА ЗАПЛАТИ в полза на бюджета на съдебната власт по сметка на ОС-Враца сумата 172,00 лева, представляваща дължима и неплатена държавна такса за претенциите по сметки.

ОСЪЖДА на основание чл. 77 вр. чл. 355, изр. 2 вр. чл. 78, ал. 3 от ГПК М. Г. К. с ЕГН ***** и адрес ***, ДА ЗАПЛАТИ в полза на бюджета на съдебната власт по сметка на ОС-Враца допълнително разноси за държавна такса в размер 3, 40 лева за претенциите по сметки.

Решението подлежи на касационно обжалване пред Върховен касационен съд в едномесечен срок от връчване на препис от него на

страните, при условията на чл. 280 от ГПК.

Председател: _____

Членове:

1. _____

2. _____